

Godkjent i representantskapets møte 22. mars 2024

Protokoll fra representantskapets møte 22. februar 2024

Til stede:

Representantskapet: Julie Brodtkorb (leder), Marianne Aasen, Terje Bartholsen, Mathias Hunskår Furevik, Gjermund Hagesæter, Tord Hustveit, Martin Kolberg, Anne Berit Lein, Per Botolf Maurseth, Eli Hovd Prestegården, Tom Henning Slethei (sak 3-22), Eirin K. Sund og Morten Sjøberg.

Forfall: Harald Espedal og Terje Rogde

Fra hovedstyret: Ida Wolden Bache (sak 10-29), Pål Longva (sak 10-29) og Øystein Børsum (sak 10-29). De ansattes representanter Mona Sørensen (sak 10-29) og Truls Oppedal (sak 10-29).

Fra tilsynssekretariatet: Jan Frode Jakobsen, Siri Ekestad Bauge, Lene Finkenhavn, Peter H. Grutle, Kristian Magnus Langseth, Anne Gullhagen Larsen og Lise Taylor.

Fra Norges Bank: Ingrid Solberg (sak 10-29), Bjarne Gulbrandsen (sak 10-29), Kyrre Nilsen (sak 10-29), Jan Thomsen (sak 10-29), Alexander Behringer (sak 10-29), Ingrid Rogne (sak 10-29), Trond Grande (sak 10, 15-26), Torbjørn Hægeland (sak 10-13, Bård Ove Molberg (sak 10-16), Steinar Årdal (sak 11), Gate Langeland (sak 12, 28-29), Marie Lerbak (sak 12, 29), Jan Jørgen Necas (sak 12), Marianne Rusten (sak 15), Kirsten Steinberg (sak 16, 25-27), Pål Haugerud (sak 17), Ørjan Agdesteen (sak 18-21), Hege Gjerde (sak 18-21), Dag Huse (sak 22-24), Carine S. Ihenacho (sak 24-26) og Per Gunnar Bull Karlsen (sak 28).

Fra EY: Kjetil Rimstad (sak 10-12, 18-23)

Møtetid: 22. februar 2024 kl. 09:00 – 15:15.

Det var ingen merknader til innkalling og sakliste.

Innledningsvis orienterte leder om møtet med finanskomiteen 13. februar 2024.

3/2024 **Protokoll fra representantskapets møte**

Saksdokument: Protokoll fra representantskapets konstituerende møte 18. januar 2024

Vedtak: **Representantskapet godkjenner protokollen fra representantskapets møte 18. januar 2024.**

4/2024 **Rapport om sekretariatets arbeid 2023**

Saksdokument: Rapport fra tilsynssekretariatet 16. februar 2024 om sekretariatets arbeid 2023

Tilsynssekretariatet innledet. Representantskapet understreket at rapporten viser frem et godt stykke arbeid av sekretariatet. Videre var representantskapet opptatt av at sekretariatet har omfattende

oppgaver og om man har nok administrative ressurser til å håndtere tilsynsoppgavene i Norges Bank. Direktør for tilsynssekretariatet svarte blant annet at det er viktig fortsatt å kunne innhente/kjøpe ekstern spisskompetanse ved behov.

Vedtak: **Representantskapet tar rapport om tilsynsarbeidet i 2023 til etterretning.**

5/2024 **Representantskapets ressursbruk 2023**

Saksdokument: Notat fra tilsynssekretariatet 9. februar 2024 om representantskapets ressursbruk i 2023

Tilsynssekretariatet innledet. På spørsmål om hvorfor utgiftene nesten har doblet seg siden 2021 ble det pekt på at det fremdeles var restriksjoner på grunn av covid19 på den tiden og dermed mye mindre utgifter til reise og møtevirksomhet.

Vedtak: **Representantskapet tar oppsummeringen av ressursbruk for representantskapet, sekretariatet og ekstern revisor for 2023 til etterretning.**

6/2024 **Status for tiltak gjennomført i 2023 og forslag til tiltaksplan 2024**

Saksdokument: Brev fra tilsynssekretariatet 5. februar 2024 vedlagt status for tiltak gjennomført i 2023 og forslag til tiltaksplan 2024

Tilsynssekretariatet innledet. Representantskapet var opptatt av at mange tiltak krever god kommunikasjon med banken og om dette er tilfellet, hvorpå tilsynssekretariatet svarte bekreftende.

Vedtak: **Representantskapet tar statusgjennomgang av tiltak gjennomført i 2023 til etterretning og vedtar ny tiltaksplan for 2024.**

7/2024 **Tilsynsbesøk hos NBIMs eksterne forvaltere i Indonesia**

Saksdokument: Brev fra tilsynssekretariatet 9. februar 2024 om tilsynsbesøk hos NBIMs eksterne forvaltere i Indonesia

Tilsynssekretariatet innledet. Leder av representantskapet minnet om at oppgaven er å føre tilsyn med NBIMs oppfølging av eksterne forvaltere, ikke med forvalterne selv. Representantskapet stilte spørsmål om hvordan det blir mottatt når tilsynssekretariatet tar opp vanskelige problemstillinger og hvor mye man går i dybden på disse besøkene. Videre ble det stilt spørsmål ved lønnsomheten til eksterne forvalterne og om dette går på bekostning av ESG-standarden. Representantskapet var også opptatt av videreutvikling

av tilnærming og metodikk for tilsyn på dette området.

Vedtak: **Representantskapet tar redegjørelsen om tilsynsbesøk hos NBIMs eksterne forvaltere i Indonesia til etterretning. Representantskapet ber om ny vurdering av tilnærming/metodikk for tilsyn på dette området, og ber tilsynssekretariatet komme tilbake med vurderingen i et senere møte.**

8/2024 **Gjennomgang av utkontraktering – orientering til Finansdepartementet**

Saksdokument: Brev fra tilsynssekretariatet 9. februar 2024 vedlagt utkast til brev til Finansdepartementet

Vedtak: **Representantskapet slutter seg til brev som foreslått av sekretariatet sendes til Finansdepartementet.**

9/2024 **Utredning om ny lov om Riksrevisjonen**

Saksdokument: Brev fra tilsynssekretariatet 16. februar 2024 vedlagt forslag til innspill til utredning om ny lov om Riksrevisjonen

Tilsynssekretariatet innledet. Representantskapet drøftet innholdet i brevet og hadde kun forslag til noen mindre justeringer.

Vedtak: **Representantskapet sender innspill til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité i samsvar med innholdet i notatet fra tilsynssekretariatet. Representantskapet ber om at sekretariatet følger opp kommentarer som ble tatt opp i møtet, og at endelig innspill forankres hos Den faste komité før utsendelse.**

10/2024 **Ekstern revisors revisjonsrapport 2023**

Saksdokument: Ekstern revisors oppsummering av revisjonen Norges Bank 2023

Kjetil Rimstad fra EY redegjorde for revisjonsrapporten 2023. Representantskapet stilte blant annet spørsmål om verdsetting av eiendeler i fondet hvor det ikke er observerbare markedspriser og IT-revisjonen.

Vedtak: **Representantskapet tar revisjonsrapporten for regnskapsåret 2023 til etterretning.**

11/2024 **Attestasjonsoppdrag fra EY om statens conti i Norges Bank**

Saksdokument: Uavhengige revisors attestasjonsuttalelse 16. februar 2024 om statens conti i Norges Bank

Vedtak: **Representantskapet tar attestasjonsuttalelse om statens konti i Norges Bank for 2023 til etterretning. Attestasjonsuttalelsen oversendes Finansdepartementet.**

12/2024 **Attestasjonsoppdrag fra EY om statsgjeldforvaltningen**

Saksdokument: Uavhengige revisors attestasjonsuttalelse 16. februar 2024 om statsgjeldforvaltningen og rapport om avtalte kontrollhandlinger knyttet til poster i statsregnskapet 16. februar 2024

Vedtak: **Representantskapet tar den årlige attestasjonsuttalelsen om statsgjeldsforvaltningen til etterretning. Attestasjonsuttalelsen oversendes Finansdepartementet.**

13/2024 **Protokoll fra hovedstyrets møter**

Saksdokument: Protokoll fra hovedstyrets møter 21.-22. november 2023, 20. desember 2023 og 17. januar 2024

Representantskapet ba sentralbankledelsen gjøre nærmere rede for:

- endret organisering av funksjonen "juridisk direktør" i Norges Bank og hva det innebærer.
- vurderinger og lengde på observasjoner fra Etikkrådet, om det er gjort en evaluering av effekt av observasjon versus utelukkelse og hvordan praksisen i hovedstyret er rundt råd fra Etikkrådet.
- sak 207/23 og 1/24 vedrørende endringsmelding NICS – Mastercards overtakelse av drift og hvilke vurderinger som er gjort og vilkår som er satt. Representantskapet stilte oppfølgingsspørsmål knyttet til de avveininger som er gjort i saken.

Vedtak: **Representantskapet har ingen merknader til protokollene fra hovedstyrets møter 21.-22. november 2023, 20. desember 2023 og 17. januar 2024.**

14/2024 **Protokoll fra møter i komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet**

Saksdokument: Protokoll fra komiteens møter 5. desember, 11. desember, 13. desember 2023 og 16. januar 2024

Representantskapet var interessert i om det er utfordringer med at det er tre interne og to eksterne medlemmer. Sentralbanksjefen svarte at det siden komiteens oppstart i 2020 er blitt arbeidet for å sikre at alle medlemmene mottar den samme informasjonen til

samme tid, og for å legge til rette for åpne diskusjoner medlemmene imellom.

Vedtak: **Representantskapet tar til orientering protokoller fra møtene i komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet 5. desember, 11. desember, 13. desember 2023 og 16. januar 2024.**

16/2024 **Kontrolltiltak arbeidsavtale – daglig leder av NBIM**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 29. januar 2024 vedlagt kontrolltiltak arbeidsavtale daglig leder NBIM

Banken innledet og opplyste om at det ikke er registrert noen brudd på arbeidsavtalen i forhenværende år.

Vedtak: **Representantskapet tar hovedstyrets oppfølging av arbeidsavtalen for daglig leder NBIM til etterretning.**

15/2024 **Om godtgjørelse til ansatte i Norges Bank**

Saksdokument: Muntlig orientering fra Arne Hyttnes, leder av hovedstyrets godtgjørelsesutvalg

Arne Hyttnes, leder av hovedstyrets godtgjørelsesutvalg, orienterte om godtgjørelsesordningene i Norges Bank. Representantskapet stilte spørsmål om i hvilken grad lønn motiverer ansatte og hvorvidt det finnes kunnskap om i hvilken grad prestasjonsbasert lønn fungerer. Videre ble det stilt spørsmål knyttet til hva som skjer med lønnsnivået når man går fra fast lønn til prestasjonsbasert lønn, og med opptjent bonus når man slutter.

Vedtak: **Representantskapet tar redegjørelsen til orientering.**

17/2024 **Hovedstyrets svar angående Norges Banks rådgivning til Finansdepartementet**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 20. desember 2023

Vedtak: **Representantskapet tar hovedstyrets svar angående Norges Banks rådgivning til Finansdepartementet til etterretning.**

18/2024 **Norges Banks årsrapport og regnskap for 2023**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 9. februar 2024 vedlagt utkast til Norges Banks årsrapport og regnskap 2023 [ikke endelig versjon da banken jobber med korrektur], inkludert uavhengig revisors beretning og attestasjonsuttalelse om foretakets bærekraftsrapportering

[I møtet ble sak 18, 19, 20 og 21 behandlet under ett.]

CFO Ørjan Agdesteen presenterte budsjettstatus, etterfulgt av eiendomsdirektør Håvard Zachariassen om framdrift og budsjettstatus på oppgraderingsprosjektet i Norges Bank. Agdesteen presenterte deretter årsregnskapet, før revisor kommenterte sin revisjonsberetning. Representantskapet stilte blant annet spørsmål om forbedring av luftkvaliteten med tanke på oppgraderingsprosjektet.

Det ble gitt honnør for forbedret rapportering om lønn og arbeidet med likelønn. Representantskapet stilte blant annet spørsmål knyttet til lønnsforskjeller mellom NBIM og sentralbankvirksomheten, og lønnsforskjeller mellom personer med ansvar for støttefunksjoner og sentralbanksjefen. Til dette opplyste sentralbanksjefen at hennes lønn fastsettes av Finansdepartementet, og NBIMs lønssystem av hovedstyret.

Representantskapet pekte også på klimautslippene til banken. Sentralbanksjefen informerte om at antall ansatte har økt, så utslipp per ansatt har gått ned. Hovedstyret skal på sitt neste møte sette et mål for å få ned utslipp og kan redegjøre nærmere om dette etter det er vedtatt.

Det ble også stilt et spørsmål om status for Strategi25 og hvorfor punktet *Skape en inkluderende kultur der vi verdsetter ulike meninger, syn og oppmuntrer til nyskaping* er gult i virksomhetsrapporten til SVB for andre halvår. Her svarte sentralbanksjefen at SBV så langt i strategiperioden har oppnådd mindre enn ønsket på dette området, og at banken fremover blant annet vil øke innsatsen for å bedre kjønnsbalansen i ledene stillinger.

Vedtak:

- **Representantskapet tar hovedstyrets årsberetning for 2023 til etterretning.**
- **Representantskapet tar uavhengig revisors beretning og attestasjonsuttalelse om foretakets bærekraftsrapportering til etterretning.**
- **Representantskapet godkjenner Norges Banks årsregnskap for 2023.**
- **Totalresultatet på 70,0 milliarder kroner disponeres i tråd med «Retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks overskudd» ved at 33,4 milliarder kroner avsettes til kursreguleringsfondet og 36,6 milliarder kroner avsettes til overføringsfondet. Fra overføringsfondet overføres en tredjedel – 17,6 milliarder kroner – til statskassen.**

19/2024 **Budsjettstatus 2023 for Norges Bank**

- Saksdokument:
- Brev fra tilsynssekretariatet 9. februar 2024
 - Brev fra hovedstyret 9. februar 2024 vedlagt budsjettstatus Norges Bank for 2023

[Viser til sak 18]

Vedtak: **Representantskapet tar rapport om budsjettstatus 2023 til etterretning og anser rapporteringen å være i tråd med budsjettreglementet. Representantskapet ber hovedstyret fortsatt ha stor oppmerksomhet på kostnadseffektivisering og utnyttelse av stordriftsfordeler.**

20/2024 **Virksomhetsstyring for SBV for andre halvår 2023**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 9. februar 2024 vedlagt virksomhetsrapport for sentralbankvirksomheten andre halvår 2023

[Viser til sak 18]

Vedtak: **Representantskapet tar virksomhetsrapport for sentralbankvirksomheten for andre halvår 2023 til etterretning.**

21/2024 **Virksomhetsstyring i NBIM for fjerde kvartal 2023**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 9. februar 2024 vedlagt rapport om virksomhetsstyring i NBIM for fjerde kvartal

[Viser til sak 18]

Vedtak: **Representantskapet tar NBIMs virksomhetsrapport for fjerde kvartal 2023 til etterretning.**

22/2024 **Årsrapport om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland i 2023**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 9. februar 2024 vedlagt utkast til årsrapport om forvaltningen av SPU for 2023

[I møtet ble sak 22 og 23 behandlet under ett.]

Trond Grande, nestleder i NBIM, presenterte årsrapporten for SPU. Representantskapet stilte spørsmål knyttet til resultatene for unotert eiendom, herunder om resultatene i 2023 bør ha betydning for slike investeringer frem i tid. Videre ble det stilt spørsmål om hvorfor avkastningen på unotert eiendom ikke likner mer på avkastningen på notert eiendom, og om NBIMs arbeid med verdsettelse av unotert

eiendom. På spørsmål om NBIM fremdeles har eksterne forvaltere i Russland svarte Grande bekreftende at det er etablert en administrativ ordning med to forvaltere.

Det ble også pekt på en relativ avkastning på 0,22 prosentpoeng over referanseindeksen de 10 siste årene, og stilt spørsmål om dette er høyt eller lavt. Videre ble det pekt på at NBIM kun utnytter 0,34 prosentpoeng av grensen for forventet relativ volatilitet på 1,25 prosentpoeng, og om det vil si at fondet bruker for lite av handlingsrommet og at NBIM dermed er for risikoavers.

Vedtak: **Representantskapet tar Norges Banks årsrapport om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland i 2023 inkludert hovedstyrets vurdering av resultatene og revisors beretning til etterretning.**

23/2024 **Avkastning og risiko i Statens pensjonsfond utland for fjerde kvartal 2023**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 9. februar 2024 vedlagt rapport om avkastning og risiko for SPU fjerde kvartal 2024

[Viser til sak 22]

Vedtak: **Representantskapet tar rapport om avkastning og risiko i Statens pensjonsfond utland for fjerde kvartal 2023 til etterretning.**

24/2024 **Ansvarlig forvaltning i Statens pensjonsfond utland 2023**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 7. februar 2024 vedlagt rapport om ansvarlig forvaltning i Statens pensjonsfond utland 2023

Direktør for eierskap og etterlevelse i NBIM, Carine S. Ihenacho, presenterte. Representantskapet understreket at dette er en omfattende og grundig rapport. På spørsmål om fondet taper penger ved å være en pådriver for etiske retningslinjer og ansvarlig forvaltning, viste Ihenacho til at fondet har tjent penger på å selge seg ut av enkelte selskaper.

Representantskapet stilte spørsmål om fondets investeringer i Israel i lys av den pågående konflikten på Gaza, og om ikke fondets eierskap i selskaper som produserer våpen som blir brukt i konflikten bryter med de etiske retningslinjene. Hovedstyret viste til at det å avskjære NBIM fra å investere i et marked vil være en politisk beslutning. Etikkrådet kan komme med tilrådning om utelukkelse av selskaper ut ifra retningslinjene for observasjon og utelukkelse. Etikkrådet vurderer selskaper i fondet opp mot kriteriene i disse retningslinjene og gir råd til hovedstyret.

På spørsmål om de 86 selskapene NBIM solgte seg ut av i fjor var etter anbefaling fra Etikkrådet, svarte NBIM at dette var risikobaserte ned salg basert på NBIMs egne gjennomganger av ESG-risiko i porteføljen. I utvalgte tilfeller kan selskaper som er identifisert med høy eksponering for ESG-risiko, vurderes for slike risikobaserte ned salg. NBIM vurderer blant annet om det er hensiktsmessig gitt fondets risikorammer og størrelsen på investeringen.

Representantskapet merket seg at fondet ikke eier israelske statsobligasjoner, noe NBIM svarte bekreftende på og opplyste om at fremvoksende markeder som Israel er en del av, ikke er med i obligasjonsindeksen. Israelske statsobligasjoner er likevel en del av investeringsuniverset, så fondet har mulighet til å eie slike statsobligasjoner innenfor en ramme på 5 prosent. Det var fondets egen vurdering å selge seg ut av disse verdipapirene i fjerde kvartal 2023.

Representantskapet tok også opp fondets eierskap i Tesla med tanke på diskusjonen om fagforeninger og Tesla, og stilte spørsmål om ikke det å nekte ansatte å fagorganisere seg er brudd på menneskerettigheter og dermed at Tesla bør vurderes av Etikkrådet for observasjon og utelukkelse. NBIM opplyste om at de er i kontakt med Tesla og at de kan komme tilbake med mer informasjon om denne dialogen senere. Målet er å gå i dialog heller enn å selge seg ut, og man må være tålmodig da det tar tid å utøve påvirkning gjennom aktivt eierskap. På spørsmål om man har vurdert å selge seg ut av Tesla viste NBIM til at det ville påvirke forventet relativ volatilitet i for stor grad og at slike ned salg er mer egnet for små selskaper.

Det ble også stilt spørsmål om bruken av klimavoter i selskaper for å nå målet om netto null-utslipp innen 2050 og hvordan NBIM stiller seg til det.

Vedtak: **Representantskapet tar rapport om ansvarlig forvaltning i Statens pensjonsfond utland 2023 til orientering.**

25/2024 **Samlet vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank for 2023**

Saksdokument:

- Brev fra hovedstyret 9. februar 2024 om samlet vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank for 2023
- Brev til Finansdepartementet 19. februar 2024 – Hovedstyrets vurdering av internkontrollen 2023

[I møtet ble sak 25, 26 og 27 behandlet under ett.]

Sentralbanksjefen innledet. Representantskapet stilte spørsmål om trusselvurderinger og personbeskyttelse av sentralbankledelsen.

Vedtak: **Representantskapet tar hovedstyrets vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank for 2023 til etterretning.**

26/2024 **Etterlevelse og kontroll i NBIM for fjerde kvartal 2023**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 9. februar 2024 vedlagt rapport om etterlevelse og kontroll i NBIM for fjerde kvartal 2023

[Viser til sak 25]

Vedtak: **Representantskapet tar rapport om etterlevelse og kontroll i NBIM for fjerde kvartal 2023 til etterretning.**

27/2024 **Operasjonell risiko og etterlevelse for SVB for andre halvår 2023**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 9. februar 2024 vedlagt rapport om operasjonell risiko og etterlevelse for sentralbankvirksomheten for andre halvår 2023

[Viser til sak 25]

Vedtak: **Representantskapet tar rapport om operasjonell risiko og etterlevelse for sentralbankvirksomheten for andre halvår 2023 til etterretning.**

28/2024 **Finansiell risiko og forvaltning av valutareservene for fjerde kvartal 2023**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 8. februar 2024 vedlagt rapport om finansiell risiko og forvaltning av valutareservene for fjerde kvartal 2023

Vedtak: **Representantskapet tar rapport om finansiell risiko og forvaltningen av valutareservene for fjerde kvartal 2023 til etterretning.**

29/2024 **Statsgjeldforvaltningen – strategi og låneprogram for 2024**

Saksdokument: Brev fra hovedstyret 29. januar 2024 vedlagt strategi og låneprogram for statsgjeldforvaltningen 2024

Vedtak: **Representantskapet tar strategi og låneprogram for statsgjeldsforvaltningene for 2024 til orientering.**